

„Pankiewicz i po... Uwalnianie koloru”. Wystawa w Muzeum Lubelskim, 16 lipca–2 października 2016 roku

Wystawa „Pankiewicz i po... Uwalnianie koloru” była hołdem złożonym wybitnemu artyście w 150. rocznicę jego urodzin w Lublinie. Ekspozycja prezentowała bogaty i zróżnicowany dorobek artysty z różnych okresów jego twórczości – od fascynacji symbolizmem, impresjonizmem, Cézanne’em i Bonnardem, aż po obrazy, które inaugurowały powstanie odmian i szkół polskiego koloryzmu. Jego twórczość została ukazana poprzez dialog z różnymi koncepcjami barwy i światła w polskiej sztuce okresu międzywojennego i współczesnej. Wystawa została podzielona na dwie zasadnicze części – pierwsza była skupiona wokół Józefa Pankiewicza i artystów związanych z Komitetem Paryskim (Józef Czapski, Jan Cybis, Hanna Rudzka-Cybisowa, Piotr Potworowski, Artur Nacht-Samborski, Zygmunt Waliszewski), w drugiej zaś pokazano zróżnicowane modele recepcji koloryzmu w powojennej sztuce polskiej. Ekspozycja łączyła zatem różne formuły twórczości artystycznej zakorzenione w lekcji koloru i malarskich jakości. Znajdowały się na niej dzieła bezpośrednich sukcesorów malarstwa kolorystycznego, związanych przede wszystkim z pracownią Jana Cybisa w warszawskiej Akademii Sztuk Pięknych, a także artystów współczesnych wykorzystujących barwę i światło jako podstawowe środki kompozycji i ekspresji obrazów oraz instalacji przestrzennych. Zainicjowana podróżyami Pankiewicza działalność Komitetu Paryskiego okazała się nurtem silnie oddziałującym na malarstwo polskie, zarówno przed 1939 rokiem, jak i po II wojnie światowej, przyczyniając się do utrwalenia zmysłowej wrażliwości tak artystów, jak odbiorców. Intensywność oddziaływania kierunku spowodowała w efekcie na naszym gruncie dominację sensualnego odbioru sztu-

ki. W konsekwencji kapizm, a szerzej koloryzm, jawi się jako najtrwalsza estetyka i szkoła zmysłowej wrażliwości w polskim malarstwie XX wieku i znajduje kontynuację w sztuce współczesnej. Wystawa pokazywała rolę koloru w kulturze polskiej, ale i możliwości rozszerzenia języka malarstwa w konfrontacji z abstrakcją, awangardą oraz dzisiejszymi eksperymentami wizualnymi. Wśród kontynuatorów, często w sposób przewrotny odnoszących się do koloryzmu i pośrednio do Pankiewicza, zostali pokazani: Roman Artymowski, Tomasz Ciecierski, Jan Chwałczyk, Tadeusz Dominik, Mirosław Filonik, Jarosław Fliciński, Stefan Gierowski, Józef Hałas, Karolina Hałatek, Jacek Sempoliński, Sebastian Skoczylas, Kajetan Sosnowski, Leon Tarasewicz, Zbigniew Tymoszewski, Tomasz Zawadzki. Wystawa obejmowała zatem trzy zasadnicze nurty recepcji koloryzmu – związany z ideą abstrakcji i autonomii malarskiej, ideą awangardy oraz krytyki obrazu, wreszcie postmodernistycznym, poszerzonym i intermedialnym obrazem. Wspólne tym działaniom jest lokowanie praktyki malarskiej wobec kultury europejskiej i uniwersalnych jakości artystycznych w duchu Pankiewicza. Jednocześnie wystawa nakreśliła moc nurtu myślenia o kolorze w powojennej kulturze polskiej, która warunkowała dialog i kontestację tej tradycji w kolejnych dekadach drugiej połowy XX wieku i początku XXI wieku.

Wystawie towarzyszył katalog zawierający teksty badaczy twórczości Pankiewicza, ujmujących ją w różnych aspektach: biografii, wpływu na kształtowanie zjawiska polskiego koloryzmu, a także spuścizny kolorystycznej w sztuce współczesnej.

Wystawa „Pankiewicz i po... Uwalnianie koloru”. Fragment realizacji Jarosława Flicińskiego *Another No Answer / Kolejny brak odpowiedzi*.
Fot. Emilia Kaczanowska